

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

E-mail :

27. april 2020

Kære

Du har klaget over en artikel på dr.dk bragt den 14. november 2020. Efter at redaktionen har foretaget en rettelse, er du ikke tilfreds med rettelsen, og du har den 30. marts 2020 klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Endvidere har du suppleret klagen med en anden tidligere rettelse på dr.dk, som du heller ikke finder lever op til DR's etiske retningslinjer. Lytternes og seernes redaktør har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen

Konst. underdirektør Lasse Ring Christensen

Direktør Sandy French, DR NAD, Nyheder, Aktualitet og Distrikter

Chefkonsulent, Marianne Juul, DR NAD, Nyheder, Aktualitet og Distrikter

Redaktionschef Hans Christian Kromann

Seniorkonsulent, Mikkel Vincentz Pedersen, LSR

Redaktionschef Claus Cancel, DR NAD, Nyheder, Aktualitet og Distrikter

Kanalchef Thomas Buch-Andersen, P1

Gennemgang af sagen

Klager (herefter KSN) henvender sig i begyndelsen af marts (ikke nærmere angivet dato) til journalisterne bag en artikel med overskriften: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/sjaelden-bille-faar-starthjaelp-i-skoven-skaerer-huller-i-traeer-saa-den-kan>

Artiklen er publiceret den 14. november 2019.

KSN skriver den 30. marts 2020 til lytternes og seernes redaktør:

Kære Jesper Termansen

Jeg sendte nedenstående mail for ca. 3 uger siden til DRs Theis Lange Olsen og Camilla Faurholdt Løfvall

Kære Theis og Camilla

Læste Jeres artikel på dr.dk i november 2019

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/sjaelden-bille-faar-starthjaelp-i-skoven-skaerer-huller-i-traeer-saa-den-kan>

Hvor I bl.a. skrev:

Men dødt træ bliver der mindre og mindre af i de danske skove, konkluderer en ny rapport fra Københavns Universitet.

Helt præcist er der sket en nedgang fra 5,4 kubikmeter dødt træ i 2014 til 3,4 kubikmeter per hektar i 2018.

Og op mod en tredjedel af alle dyrene i skovene er afhængige af dødt træ og lever i skovbunden.

De 2 nedenstående links viser ret klart, at der dengang blev formidlet en direkte løgn til Jeres læsere. Jeg har nu i adskillige dage ventet på en rettelse af en så markant fejl på DR.dk - dette sker tilsyneladende ikke. Det kan undre især på baggrund af den omfattende debat de misvisende oplysninger affødte.

<https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2020/feb/doede-traeer-glemte-i-skovstatistik/>

<https://www.skovforeningen.dk/nyhed/maengden-af-doedt-ved-i-skovene-er-slet-ikke-faldet/>

Klageren føjer i sin mail til LSR følgende til:

"Jeg har tilføjet nogle enkelte links fra danske dagblade/tv kanaler. Denne liste kunne jeg forsætte, da samtlige danske dagblade og landsdækkende tv kanaler incl. DR bragte de usande oplysninger.

Det besynderlige er, at absolut intet dagblad/tv kanal har bragt de korrekte tal udover enkelte skovbrugsblade og landbrugsblade. – mens de usande tal blev formidlet øjeblikkelig i samtlige danske medier den 14. november 2019.

Lige meget hvordan man vender og drejer forløbet, er flere millioner danskere blevet misinformeret, da de har set overskrifterne i bl.a. samtlige danske dagblade/medier den 14. november, samt den efterfølgende ret massive diskussion i medierne. Det man kan kalde den basale diskussion af dødt ved, urørt skov og biodiversitet er en klar en politisk prioritering. Man påvirker i den grad holdninger i den brede befolkning, hvis man fejlagtig formidler et usand budskabet om markant fald af dødt ved i skovene i modsætning til det korrekte - en lille stigning i dødt ved i skovene.

Jeg sendte for 3 uger siden, som det fremgår af ovennævnte et direkte link til de 2 ovennævnte DR journalister samt direkte til DR vedr. rettelsen fra Københavns Universitet. Jeg er forundret over indstillingen hos de 2 journalister samt hos DR til de presseetiske retningslinjer - der foreskriver korrekte rettelser, så hurtigt det er muligt. Nedenstående er blot nogle få eksempler på en lang liste af medier incl. DR som videreformidlede en direkte usandhed, men som tilsyneladende uden undtagelse ikke har ønsker om at informere deres brugere/læsere i dette.

Hvis man smykker sig med titlen public service organisation – burde man så ikke også have formatet til at rette fejl og fortælle befolkningen sandheden?

<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE11755584/naturtilstanden-i-danmarks-skove-dykker/>

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/fakta-dodt-ved-i-de-danske-skove>

<https://www.tvmidtvest.dk/midt-og-vestjylland/naturtilstanden-i-danmarks-skove-dykker>

<https://www.berlingske.dk/danmark/eksperter-og-politikere-advarer-om-krise-i-de-danske-skove-der-er-tale-om>

<https://www.bt.dk/samfund/naturtilstanden-i-danmarks-skove-dykker>

<https://www.tidende.dk/tidende/indland/2019/11/14/fakta-doedt-ved-i-de-danske-skove/>

<https://www.dn.dk/nyheder/naturtilstanden-i-de-danske-skove-i-dramatisk-tilbagegang/>

Den 30. marts 2020 skriver Klager endvidere til LSR:

"Kære Jesper Termansen

Jeg modtog nedenstående mail fra DR Nyheder/Theis Lange Olsen

"Artiklen er rettet nu."

Jeg må nødvendigvis spørge dig, er det i din optik i orden at rette en direkte usandhed, der er formidlet gennem DR/TV/radio og på dr.dk ved at foretage en meget vag formuleret rettelse i en 4½ mdr. gammel artikel i DRs meget omfattende arkiv. Rettelsen kunne vel nærmest ikke være gemt bedre væk – læserskaren der nærder rundt i DRs enorme arkiv for lige præcis at finde denne artiklen lagt på netop den 14 november 2019 begrænser sig vel næppe til en håndfuld. Dette står i massiv kontrast til at usandheden, som tidligere omtalt blev formidlet gennem samtlige landsdækkende tv-kanaler og alle landets dagblade uden undtagelse. Artiklerne gav efterfølgende meget intens medieomtale – og ingen af disse ovennævnte medier har pt. gjort deres brugere opmærksom på, de har præsenteret brugerne for en direkte usandhed.

Har DR ikke en forpligtigelse til som public service organisation klart at gøre opmærksom på en direkte usandhed, der er formuleret til en meget stor del af den danske befolkning – en usandhed der ikke blot står alene, men videreformidles i sociale interaktioner og får sit eget liv, hvis den ikke berigtiges klart og tydelig.

Når DR nyhederne er i gang med at rette, kunne de også tage nedennævnte med ligeledes fra den 14 november 2019 – men hvis den rettes efter samme princip som ovennævnte er det jo egentlig forholdsvis ligegyldig.

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/krise-i-skoven-i-danmark-er-skove-ikke-natur> hvor Theis Lange Olsen skriver:

"Det viser en ny rapport fra Københavns Universitet.

En sund og levende skov handler paradoksalt nok meget om, at der skal være masser af dødt træ - men det er der blevet markant mindre af de seneste fem år."

DR's svar til Klager

Den 31. marts 2020 skriver redaktionschef DR Nyheder Digital Hans Christian Kromann følgende til Klager:

"Kære "

Tak for din henvendelse, som vi har modtaget gennem lytternes- og seernes redaktør. Vi er glade for, at du læser med.

Ganske som du påpeger, er der fejl i beregningerne, som fremgår af denne artikel tilbage fra november 2019. Det er dog ikke en fejl, der er opstået under udarbejdelsen af artiklen hos os, men rettere en fejl der skyldes, at beregningerne fra Københavns Universitet var forkerte. Beregningsfejlene har Københavns Universitet senere – i februar 2020 – rettet.

For at gøre opmærksom på, at der ved udgivelsen af artiklen i november fremgik denne fejl i beregningerne fra Københavns Universitet, har vi skrevet en præcisering i toppen af artiklen med link til KU's senere rettelser. Du kan finde artiklen her:

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/sjaelden-bille-faar-starthjaelp-i-skoven-skaerer-huller-i-traeer-saa-den-kan>. Da artiklen på udgivelsestidspunktet var korrekt, har vi ikke rettet i selve artiklen, men altså sørget for, at det til en start konkretiseres, at KU havde begået denne fejl.

Tak for, at du gjorde os opmærksomme på dette forhold."

Efter nogle opklarende spørgsmål til sagen fra LSR skriver Klager følgende den 1. april 2020, hvor han inddrager en tidligere klagesag i temaet:

"Kære Jesper Termansen

Du får tak for dit svar. Det er korrekt opfattet, at jeg anker sagen og beder dig foretage en fornyet gennemgang af min klage. Jeg ønsker ikke at klage over, at DR ikke retter korrekt. Det jeg ønsker at klage over er:

1/ Tiden, der går inden DR reagerer og retter, den følger i hvert fald ikke de gængse presseetiske regler. Jeg gør både DR og de 2 DR involverede journalister opmærksom på de ukorrekte tal for dødt ved med et direkte link til Københavns Universitets meddelelse om de fejlagtige oplysninger. I de følgende 3 uger hører jeg absolut intet hverken fra DR eller de 2 journalister, før jeg henvender mig til Lytternes – og seernes redaktør.

2/ Måden/tydeligheden DR retter fejl på. DR er meget tydelig blevet gjort opmærksom på en fejl, der har været bragt i samtlige landsdækkende tv-kanaler, radio, dr.dk, samtlige danske dagblade uden undtagelse samt været genstand for en forholdsvis massiv offentlig debat – samtidig har ingen af alle disse ovennævnte medier på noget tidspunkt gjort deres brugere opmærksom på de fejlagtige oplysninger. Er det i orden at DR som en public service organisation, så vælger at rette fejlen ved at tilføje nogle få linjer til en 4½ mdr. gammel artikel, der ligger godt gemt i DRs omfattende arkiv.

Alene dr.dk har ifølge Gallup/Danske Medier ca. 1,9 millioner ugentlige brugere – dette står i et meget grelt misforhold til den lille håndfuld, der måske skulle finde frem til den gamle artikel i DRs arkiv og derved blive opmærksom på de er blevet misinformeret.

Så klagen går specifik på tiden og måden/tydeligheden af hvordan DR retter fejl i forhold til sine brugere.

Jeg vil ligeledes bede dig inddrage i min klage en henvendelse sendt den 22. februar til dig vedr. en usand rettelse på Fejl og Fakta siden, da forløbet nærmest er analog med ovennævnte. Jeg mener forløbet af denne sag klart understøtter, at sagen med det døde træ o skovene ikke er enkeltstående.

<https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/fejl-og-fakta/rettelse-om-sproejtefrist-med-roundup-i-p1-morgen>

Min klage blev afsendt den 25. november 2019 gennem den sædvanlige klageadgang på DR. Allerede i min første henvendelse havde jeg indsat et direkte link til Miljø og Fødevareministeriets meddelelse

<https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/strammere-regler-for-glyphosat/>

Trods flere henvendelser til DR skete der intet før min henvendelse til Lytter - og seernes redaktør den 22. februar 2020, hvorefter der kom en opdatering/tilføjelse i

teksten på Fejl og Fakta siden på dr.dk den 24 februar 2020. Tidsforløbet var her 3 mdr. for en rettelse af en direkte fejl fra min første henvendelse.

Måden/tydeligheden det skete på er også næsten fuldstændig analog med den første sag. Rettelsen blev foretaget inde i en 3 mdr. gammel meddelelse på Fejl og Fakta siden, man skulle først scrolle forbi ca. 25 artikler på Fejl og Fakta siden, inden man nåede artiklen med rettelsen (i dag 43 artikler)

Jeg har en ret bred berøringsflade. Jeg har spurgt rigtig mange mennesker omkring mig, om de har været inde på DRs fejl og Fakta side – indtil nu har jeg kun modtaget negative svar. Hvis jeg endelig skulle finde én der har været inde på siden, vil jeg være meget forbavset, hvis han har scrollet sig igennem 43 artikler for netop at finde rettelsen i netop denne eksakte artikel fra november 2019. Tankevækkende at dette sat op mod at P1 har iflg. Gallup/Dansk Medier mellem 850.000 og 1.000.000 lyttere.

Nedenfor har jeg indsat min henvendelse til dig den 22. februar 2020 **samt vedhæftet hele korrespondancen med DR vedr. de fejlagtige oplysninger på Fejl og Fakta siden**

Kære Jesper Termansen

Jeg klagede den 25 nov. 2019 over nedenstående rettelse på Jeres Fejl og Fakta side

<https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/fejl-og-fakta/rettelse-om-sproejtefrist-med-roundup-i-p1-morgen>

Rettelsen er indlysende i modstrid med meddelelse fra miljø og fødevareministeriet - altså direkte usand, da der siden 1 juli 2018 har været totalforbud mod at sprøjte fødevarer til konsum med Roundup.

<https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/strammere-regler-for-glyphosat>

Hvilket redaktør Claus Cansel også efter mange skriverier endelig indrømmer den 27 januar 2020. Problemet er blot at her den 21-2-2020 har DR./Cancel ikke delagtiggjort sine brugere i en direkte løgn fremsat af DR: Reglerne for god presseskik der skal bringes korrekte og hurtig information.

Rettelsen på DRs Fejl og Fakta side fremstår stadig i dag lige så usand, som den gjorde 3 mdr. siden.

Jeg har vedhæftet den efterhånden meget langvarige og omfattende korrespondance med DR gennem den normale klagekanal på DR.

Jeg er træt af at bruge min tid på en indlysende sag, men samtidig også bekymret for DR i en sag, hvor alle andre organisationer nok ville have afsluttet den straks allerede den 27. nov. 2019 ved min første henvendelse.

Med venlig hilsen

*Jeg har ligeledes vedhæftet en kopi af den oprindelige artikel på dr.dk. Den anden artikel fra den 14. november 2019 indeholder også en klar usand oplysning. Dette vil jeg ikke klage over men overlade til DR Nyheder da jeg ønsker fuld fokus i klagen på **tiden og måden/tydeligheden DR retter fejl på***

Det er mit håb at DR vil bringe fejl frem i lyset – så der er en vis sammenhæng mellem det antal brugere som modtager fejlagtige/usande oplysninger og det antal der bliver gjort opmærksom på fejlen. Det vil for mit vedkommende øge respekten for DR, som også laver meget udemærke fin journalistik. Brugere af DR bør vises den respekt, at DR gentænker hvordan de retter fejl i fremtiden

med venlig hilsen"

Jeg vil nedenfor i gennemgangen af sagen inddrage svar fra DR i forhold til det supplerede klagetema i det omfang, det er nødvendigt.

Klager har tillige bedt mig inddrage en tidligere klage og rettelse, som Klager mener har et lignende forløb. Det drejer sig om oplysninger fremsat i programmet P1 Morgen, som Klager henvendte sig om til redaktionen den 25. november 2019. Klager henviste til en pressemeddelelse fra Miljø-og Fødevareministeriet dateret den 27. juni 2018 om et totalforbud mod brugen af bekæmpelsesmidlet Roundup til afgrøder, som bruges til menneskeføde. Der sker – ifølge Klagers gennemgang af sagen – ikke noget, før Klager henvender sig til LSR den 22. februar 2020 med krav om, at han får et svar. Sagen vil tillige blive gennemgået i nedenstående afsnit.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klagers første punkt drejer sig om: *Tiden, der går inden DR reagerer og retter.*

Klager (KSN) henvender sig første gang – ifølge eget udsagn – til DR's journalister bag skovartiklen cirka i begyndelsen af marts 2020. Klager modtager – ifølge eget udsagn – ikke noget svar. Af sagens akter fremgår ikke, at DR skulle have svaret Klager. Først da LSR bliver kontaktet og bringer klagen for DR, svarer DR NAD.

Klager gør ved sin henvendelse til DR klart, at den grundlæggende præmis for artiklen er forkert. Det sker med henvisning til Københavns Universitet og med link til Dansk Skovteknisk Forening. Klagers pointe ud fra kilderne er, at der ikke er sket et fald i ved i skovene, sådan som artiklen først refererede, men derimod en lille stigning i perioden 2014- 2018.

I en artikel fra 28. februar 2020 fra Miljøstyrelsen (som Klager linker til) står der: *"Der er flere døde træer i skovene end, hvad man kan læse sig til i den tidligere offentliggjorte Danmarks Skovstatistik for 2018.*

Det oprindelige tal for dødt træ i skovstatikken var 3,4 kubikmeter per hektar gældende for perioden 2014-2018. Det korrekte tal er imidlertid 6,1 kubikmeter dødt træ, oplyser Københavns Universitet, der udarbejder Skovstatistikken for Miljøstyrelsen.

Læs Københavns Universitets nyhed med de korrekte tal her

Københavns Universitet forklarer, at opmålingen af det døde træ på arealerne er foretaget korrekt, men på grund af en fejl ved overførslen af data, blev kun dødt ved (træ) liggende på skovbunden regnet med, mens de stående døde træer ikke kom med i beregningerne, som er grundlaget for Skovstatistikken.

Miljøstyrelsen vil drøfte med Københavns Universitet, hvordan den type fejl kan undgås fremadrettet.

De nye korrekte tal viser, at mængden af dødt træ i skovene stiger svagt, som det har gjort de seneste 10 år, men stadig ligger på et meget lavt niveau. "

Går man videre ad det link, som artiklen indeholder til den primære kilde – Københavns Universitets nyhed af samme dato fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, fremgår det, at: *"Forklaringen på fejlen skyldes, at kun det døde ved på skovbunden blev regnet med ved overførslen af data, mens størstedelen af de stående døde træer ikke kom med i beregningerne, som er grundlaget for Skovstatistikken.*

Mængden af dødt ved var beregnet til at være faldet til 3,4 kubikmeter pr. hektar skov, men det viser sig at være 6,1 kubikmeter pr. hektar.

I stedet for et fald i mængderne af dødt ved som rapporteret for 2016-2018 har mængderne af dødt ved i skovene derfor fulgt samme svagt stigende tendens igennem de sidste 10 år, men er stadig på et forholdsvist lavt niveau (Figur 1)."

Forskerne har altså glemt at regne de opretstående døde træer med, og det giver i stedet for et fald i vedmassen en lille stigning. Det er derfor problematisk når redaktionschef Hans Christian Kromann skriver til Klager: *"Da artiklen på udgivelsestidspunktet var korrekt, har vi ikke rettet i selve artiklen, men altså sørget for, at det til en start konkretiseres, at KU havde begået denne fejl."*

DR var ikke ansvarlig for fejltællingen i det materiale, som artiklen byggede på, men DR valgte at fastholde artiklens indhold, selv om redaktionen i februar 2020 blev gjort bekendt med, at den bygger på forkerte tal. DR gør det ikke klart og tydeligt for brugerne i den såkaldte 'præcisering', hvori fejlen bestod – at Københavns Universitet havde regnet galt, og hvad det medførte. DR forsvarer dermed den fortsatte publicering af den fejlbehæftede artikel.

DR's etik om rettelser

DR's etiske retningslinjer kapitel 23 fastslår, hvordan DR retter og berigtiger.

Heri står, at DR retter alle faktuelle fejl af betydning. DR sikrer åbenhed og synlighed om fejl og sørger for synlige rettelser på alle relevante platforme.

Det er den programansvarlige chef, der vurderer, om der er begået en fejl, som kræver rettelse.

Da den påklagede fejl forekommer i en artikel på dr.dk – og dermed web, står der, alle rettelser skal laves tydeligt og i samme url. Alle fejl over bagatelgrænsen skal også rettes på 'Fejl og Fakta' på dr.dk.

Er der tale om alvorlige fejl anføres det "rettet den dato måned og år" i kursiv øverst i artiklen. Længere tekst kan eventuelt placeres nederst.

Når DR i sine etiske retningslinjer angiver, at mindre og mere alvorlige fejl skal ledsages med en tekst, hvoraf det fremgår at: "Rettet den dato måned år," bør det opfattes bogstaveligt. En rettelse hedder en rettelse og ikke andet.

Det er to selvstændige skriftlige artikler.

Fejl af betydning

Klager henvender sig til DR's journalister, fordi han vil gøre dem opmærksom på, at der ikke – som hævdet i artiklen – bliver mindre ved i skovene. Derimod er der tale om en svagt stigende tendens. Artiklen handler primært om den sjældne bille, pragttorbisten, som har vanskeligt ved at klare sig i dagens skove, og derfor får den "starthjælp" i form af nogle savede huller i det døde ved. Undervejs i beskrivelsen af problemet forekommer de fejlagtige oplysninger om vedmassens udvikling i de senere år.

Som sagen ligger oplyst, reagerer journalisterne ikke og dermed ingen i DR, før Klager indbringer sin klage for LSR. Dette er i strid med DR's etiske retningslinjer, som fordrer, at DR reagerer med det samme, hvis man bliver mødt med krav om korrektion såvel af en mindre som en større fejl. Det er helt essentielt for DR's troværdighed, at man er villig til at rette fejl.

I dette tilfælde forekommer det at være de to journalister bag artiklen, der ikke reagerer, men det er overordnet et ledelsesansvar, at journalisterne er helt klar over, hvordan de forholder sig til påstande om en fejl og er bekendt med DR's rettepolitik. Fejl og mangler vil forekomme, men det er vigtigt, at de bliver erkendt og rettet.

Navnlig er det bemærkelsesværdigt, at selv efter DR mere end tre uger efter den første henvendelse, vælger at præcisere, men ikke at rette i selve artiklen. I den "præciserede" artikel står der fortsat: *"Men dødt træ bliver der mindre og mindre af i de danske skove, konkluderer en ny rapport fra Københavns Universitet.*

Helt præcist er der sket en nedgang fra 5,4 kubikmeter dødt træ i 2014 til 3,4 kubikmeter per hektar i 2018."

Der er ikke belæg for denne oplysning i henhold til de kilder, som Klager har angivet, og som DR selv henviser til. Der er ikke sket den påståede nedgang i mængden af dødt træ.

Dernæst er der kravet om, at DR sikrer åbenhed og synlighed om fejl og sørger for synlige rettelser på alle relevante platforme. Det fremgår af den opdaterede artikel på dr.dk følgende:

"Præcisering: En gennemgang af beregningerne af Københavns Universitet har vist, at der er mere dødt træ i skovene end først antaget. Det nye resultat viser, at mængderne af dødt ved har fulgt samme svagt stigende tendens igennem de sidste ti år."

Artiklen er forsynet med en tilføjelse: "Opdateret den 30. marts 2020."

Der står "præcisering." En præcisering er ikke det samme som en rettelse. Ved en præcisering sker der en tydeliggørelse af noget angivet. Ved en rettelse sker der en korrektion af forkerte oplysninger. DR's tekst er ikke klar i betragtning af, at DR her skal korrigerer en fejlagtig oplysning. Som sagen ligger oplyst, var DR ikke klar over, at det oprindelige talmateriale var forkert på udgivelsestidspunktet. Derimod burde DR, da man blev gjort opmærksom på fejlen i talmaterialet, klart have skrevet, at DR's oprindelige artikel indeholdt forkerte tal, fordi Københavns Universitet havde regnet forkert, og at det derfor fejlagtigt fremgik af den oprindelige artikel, at der var sket et fald i ved i skovene i de seneste år. DR's etiske retningslinjer angiver klart, at rettelser forekommer med, at artiklen forsynes med, hvornår den er rettet.

Da DR – jf. DR's etiske retningslinjer - ved alle fejl over bagatelgrænsen skal bringe en retteartikel på "Fejl og Fakta", har DR ikke imødekommet disse grundlæggende regler og retningslinjer for korrekte rettelser. Der er ikke bragt en rettelse det relevante sted.

Klager påpeger, at DR af sig selv også burde have rettet den anden artikel om sagen, som DR skrev den 14. november 2019 med overskriften: 'Krise i skoven: 'I Danmark er skove ikke natur'.

I artiklen, som er skrevet af den ene af de to journalister bag den første artikel, står der: *"En sund og levende skov handler paradoksalt nok meget om, at der skal være masser af dødt træ - men det er der blevet markant mindre af de seneste fem år."*

Heller ikke den oplysning er korrekt eller efterfølgende rettet. Da sagen nu er bragt op, bør også denne artikel rettes efter forskrifterne i DR's etiske retningslinjer.

Roundup-rettelsen

Klager har bedt mig inddrage en tidligere klage og rettelse, som Klager mener har et lignende forløb. Det drejer sig om oplysninger fremsat i programmet P1 Morgen den 20. november 2019, som Klager henvendte sig om til redaktionen i november 2019. Klager henviste til en pressemeddelelse fra Miljø-og Fødevareministeriet dateret den 27. juni 2018 om et totalforbud mod brugen af ukrudtsbekæmpelsesmidlet Roundup til afgrøder, som bruges til menneskeføde. Der sker – ifølge Klagers gennemgang af sagen – ikke noget, før Klager henvender sig til LSR den 22. februar 2020 med krav om, at han får et svar. Det får han, men rettelsen er forkert i første omgang. I anden omgang får redaktionschef for P1 Morgen Claus Cancel rettet den rigtigt. I rettelsen står:

"I et indslag i P1 Morgen onsdag 20. november udtaler professor i miljømedicin og forskningsleder på Syddansk Universitet, Philippe Grandjean, sig om Roundup og taler

blandt andet om sin bekymring om brugen af stoffet kort før høsten og "at det er det der er årsagen til, at der er glyphosat i vores havregryn". Philippe Grandjean får sagt, at man må bruge Roundup 10 dage før høsten i udsendelsen, og vi får i en efterfølgende rettelse skrevet, at man må bruge Roundup 30 dage før høsten. Ingen af disse ting er korrekte, da man i Danmark ikke må sprøjte afgrøder, der skal bruges som fødevarer, som fx havregryn, efter at afgrøderne er spiret frem af jorden.

24.02.2020 Artiklen er rettet, da vi i forrige tekst fik skrevet, at man må bruge Roundup 30 dage før høsten."

Ifølge de oplysninger, LSR tidligere har modtaget i sagen, var der en henvendelse fra KSN allerede den 25. november 2019, og P1 var i kontakt med ham flere gange. Det endte dog ikke med endnu en rettelse på Fejl og Fakta, før Klager henvendte sig til LSR i februar 2020. Der har været dialog mellem Klager og P1 Morgen helt fra november, og P1 Morgen var indstillet på at rette begge gange.

I dette forhåbentligt sjældne tilfælde hvor en rettelse må rettes igen, er der gået flere måneder fra den oprindelige rettelse blev bragt, og til klageren henvender sig om den forkerte rettelser. I dette særlige tilfælde vil jeg anbefale, at man af samme grund undtagelsesvist bringer rettelsen igen på 'Fejl og Fakta.'

Tydeligheden af måden at rette fejl på

Klagers andet spørgsmål, som han ønsker LSR's stillingtagen til, drejer sig om:

Måden/tydeligheden DR retter fejl på.

Spørgsmålet er delvist besvaret i det forudgående. DR burde have reageret med det samme både på artiklen om skovene og det samme vedrørende klagen over Roundup. Det skete ikke. Da DR bliver gjort opmærksom på fejlene, endda med links til autoritative kilder, burde DR have undersøgt disse oplysninger. Det skete heller ikke. De to journalister, som modtog klagen fra Klager vedrørende skovartiklen, burde have reageret ved at henvende sig til deres redaktionschef, så redaktionschefen kunne træffe beslutning. Det skete ikke.

Da redaktionschefen så tog stilling, valgte han i strid med DR's etiske retningslinjer at foretage en præcisering og ikke en rettelse.

Selve teksten deri var misvisende og ikke dækkende for sagens rette sammenhæng. Der blev ikke publiceret en artikel på 'Fejl og Fakta', som det foreskrives i de etiske retningslinjer.

Konklusion og sammenfatning

Det er ikke kritisabelt, at DR i en artikel publiceret den dr.dk 14. november 2019 lagde nogle tal til grund fra Københavns Universitet for vedforekomsten i danske skove. Derimod kan DR kritiseres for, at redaktionen ikke reagerede på den klage, der indløb i begyndelsen af marts 2020 over, at DR havde bragt fejlagtige tal. Endda på trods af at Klager henviste og linkede til en autoritativ kilde, Københavns Universitet, der selv erkendte fejl i talgrundlaget. Da DR efterfølgende blev præsenteret for de forkerte tal, og at artiklen dermed var fejlagtig, valgte redaktionschefen ikke at rette i selve artiklen, men tilføjede den oprindelige artikel en såkaldt 'præcisering', som var uklar og misvisende. Det er min vurdering, at der ikke klart og tydeligt nok blev gjort rede for, hvori fejlen bestod. På trods af at der var tale om en faktuel fejl, rettede DR ikke korrekt i henhold til DR's etiske retningslinjer ved at publicere en artikel om rettelsen på Fejl & Fakta på dr.dk.

Samme mønster i forhold til sen og forkert korrektion af indhold gjorde sig i nogen grad gældende for den anden sag, hvor Klager også henvendte sig til DR om en faktuel fejl. Det var i november 2019 og drejede sig om et nyhedsindslag i P1 Morgen om pesticidet Glyphosat. Her blev henvendelsen fra Klager i første omgang ignoreret, og først efter en klage til LSR, modtog Klager svar fra redaktionschefen for P1 Morgen. Her måtte der to rettelser til, før rettelsen blev korrekt.

I forhold til artiklerne DR bør bringe en artikel på "Fejl og Fakta" på dr.dk. Ligeledes bør begge artikler dateret den 14. november 2019 rettes med tydelig angivelse af rettelsen samt dato.

I rettelsen på 'Fejl og Fakta' bør DR erkende, at man ikke reagerede i henhold til DR's etiske retningslinjer, da man i første omgang modtog klagen, og at præciseringen ikke var en rettelse, som den burde være og dermed ikke var i overensstemmelse med de etiske retningslinjer for rettelser på web. Ligeledes bør DR rette den påklagede artikel fra 14. november 2019, som stadig indeholder en fejlagtig formulering jf. sagens gennemgang. DR bør også rette den anden artikel af samme dato 14. november 2019, som også indeholder en fejlagtig formulering, sådan som Klager har påpeget det.

I forhold til P1 Morgens omtale af Glyphosat og interview med en forsker om dette, har P1 Morgen allerede korrigeret den forkerte rettelse, men i lyset af den lange tid, der er gået fra den oprindelige rettelse, blev bragt og at der er tale om hele to fejl i rettelsen, vil

jeg anbefale, at man af samme grund undtagelsesvist bringer rettelsen igen på 'Fejl og Fakta' for at sikre synligheden for DR's brugere.

Klager får medhold

Jesper Termansen, den 24. april 2020